

Sygn. akt VII U 1538/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: Mateusz Mućka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 lipca 2018 r. w Warszawie

sprawy K. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym – odmowy wszczęcia postępowania w przedmiocie uchylecia decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym

z udziałem zainteresowanej K. K. (2)

na skutek odwołania K. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 18 września 2017 r. znak:(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 12 października 2017 r. **K. K. (1)** złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 września 2017 r. nr (...) wnosząc o jej uchylenie.

W uzasadnieniu odwołania K. K. (1) wskazał, że powyższa decyzja jest nieprzemyślana i krzywdząca. Odwołujący wyjaśnił, że jest osobą współpracującą od stycznia 2004 roku, tj. od około 13 lat. ZUS przeprowadził w 2011 roku kontrolę płatnika obejmującą okres od stycznia 2008 r. do kwietnia 2011 r. i nie wskazał w tym względzie nieprawidłowości, a składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i fundusz pracy były opłacane przez cały ten okres. Zaznaczył również, że siedziba prowadzonej przez niego firmy (...) K. K. (1) ma wspólny adres z inną spółką, która była kontrolowana

w czasie, gdy ZUS przysłał mu skarżoną decyzję i wśród licznej korespondencji ponaglącej do złożenia korekt decyzja ta została przeoczona. Następnie skutkiem ww. decyzji organ rentowy zablokował konto płatnika składek oraz wysyłanie dokumentów, tym samym nie dał możliwości na złożenie korekt dotyczących zmiany z tytułu ubezpieczenia z obowiązkowego na dobrowolne. W konsekwencji zdaniem odwołującego uzasadnienie, że na koncie ubezpieczonej K. K. (2) nie stwierdzono zmian mija się z prawdą. Odwołujący podkreślił również, że w chwili obecnej ZUS przeprowadza wiele kontroli z wielu lat, nalicza składki i obciąża płatników, natomiast w niniejszym przypadku podjął decyzję, aby je wyłączyć, pomimo że zgodnie z obowiązującymi przepisami i ustawą

o ubezpieczeniach społecznych jako osoba współpracująca, ma do tego prawo (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 listopada 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że w grudniu 2016 roku wszczął postępowanie w sprawie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez K. K. (2) z tytułu współpracy z K. K. (1) prowadzącym działalność gospodarczą w okresach przypadających na lata 2009-2010.

Na dzień wszczęcia postępowania w bazie danych ZUS figurowały niepoprawne zapisy dotyczące okresów podlegania K. K. (2) z tytułu współpracy, tj. od 1 czerwca 2003 r. do nadal była zgłoszona do ubezpieczeń z tytułu współpracy z odwołującym, jednocześnie nieprzerwanie od września 2008 r. nieprzerwanie podlegała ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu umów o pracę. W ocenie organu rentowego K. K. (2) z tytułu stosunków pracy spełniała warunki wynikające z art. 9 ust. 1 ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, które zwalniały z ww. obowiązku ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Płatnik składek mimo podejmowanej korespondencji nie składał poprawnych dokumentów ubezpieczeniowych za osobę współpracującą. Z uwagi na powyższe organ rentowy wydał

w dniu 14 lutym 2017 r. decyzję znak (...) stwierdzającą niepodleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu chorobowemu przez K. K. (2) w okresach zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz jednoczesnej współpracy przy prowadzeniu działalności. Następnie odwołujący w dniu 16 czerwca 2017 r. zwrócił się o uchylenie powyższej decyzji, na co w odpowiedzi organ rentowy wydał skarżoną decyzję odmawiającą wszczęcia postępowania w przedmiocie uchylenia. W ocenie organu rentowego odwołanie K. K. (1) nie wnosi nowych okoliczności

do sprawy i wniósł jak na wstępie (odpowiedź na odwołanie k. 8-9 a.s.).

K. K. (2), zawiadomiona o postępowaniu i możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego (k. 16 a.s.), nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. K. (1) prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) K. K. (1) w O.. W ramach działalności odwołujący współpracuje ze swoją małżonką, zainteresowaną K. K. (2). Z tego też tytułu K. K. (2) była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba współpracująca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej przez odwołującego nieprzerwanie od 1 czerwca 2003 r. (okoliczność bezsporna – akta rentowe, wyjaśnienia odwołującego).

K. K. (2) była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w następujących okresach:

- od 1 września 2008 r. do nadal, w tym w okresie od września 2008 r. do sierpnia 2011 r. w wymiarze 1/2 etatu, a następnie od września 2011 w wymiarze pełnego etatu;
- od 1 listopada 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do 8 sierpnia 2012 r. w niepełnym wymiarze czasu.

(okoliczność bezsporna – akta rentowe).

Pismem z dnia 14 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. zawiadomił K. i K. K. (2) o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowaną z tytułu współpracy z odwołującym prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą w okresach od 1 do 30 kwietnia 2009 r., od 1 października 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do nadal (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z 14.12.2016 r. – nieoznaczone karty a.r.).

W toku postępowania przed ZUS ani K. K. (1), ani K. K. (2) nie złożyli wyjaśnień (akta rentowe – okoliczność bezsporna).

Po przeprowadzeniu postępowania ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 14 lutym 2017 r. decyzję nr (...) na podstawie której stwierdził, że K. K. (2) jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek K. K. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 1 do 30 kwietnia 2009 r., od 1 października 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do nadal. W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, że w czasie współpracy z odwołującym K. K. (2) była jednocześnie zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia podstawie umów o pracę w okresie od 1 września 2008 r. do nadal oraz od 1 listopada 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 8 sierpnia 2012 r. (decyzja ZUS z 14.02.2017 r. – nieoznaczone karty a.r.). Decyzja została doręczona odwołującemu i zainteresowanej dnia 16 lutego 2017 r. i stała się prawomocna z dniem 17 marca 2017 r. (potwierdzenia doręczenia – nieoznaczone karty a.r.).

Następnie pismem z dnia 22 maja 2017 r. ZUS poinformował odwołującego, że w związku z niedopełnieniem przez niego obowiązku złożenia poprawnych dokumentów za K. K. (2) jako osobę współpracującą oraz po uprawomocnieniu się decyzji nr (...) na podstawie art. 48b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych sporządził z urzędu dokumenty ubezpieczeniowe, tj. zgłoszeniowe i rozliczeniowe za okres objęty ww. decyzją (pismo ZUS z 22.05.2017 r. – nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 18 lipca 2017 r. do ZUS (...) Oddział w W. wpłynął wniosek (...) K. K. (1) K. K. (2), w którym wniesiono o uchylenie decyzji nr (...). W uzasadnieniu wniosku wskazano, że skutkiem decyzji jest pozbawienie zainteresowanej ubezpieczeń emerytalnych i rentowych za okres 7 lat. Zwrócono się także o możliwość złożenia dokumentu (...) z deklaracją na dobrowolne ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz wskazano, że opóźnienia w wysyłce dokumentów rozliczeniowych były spowodowane blokadą ZUS (wniosek z 18.07.2017 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W odpowiedzi na powyższy wniosek ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 18 września 2017 r. decyzję nr (...) na podstawie której odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie uchylenia decyzji z dnia 14 lutego 2017 r. znak: (...) W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 83a ust. 2 i art. 83b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 123 k.p.a. wskazując, że we wniosku nie zawarto nowych faktów ani nie ujawniono okoliczności które mogłyby wpłynąć na zmianę decyzji nr (...) (decyzja ZUS z 18.09.2017 r. – nieoznaczona karta a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy dając im wiarę w całości, gdyż ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony i nie budziła zastrzeżeń co do ich wiarygodności. Zebrane w toku postępowania dowody były w pełni wystarczające do poczynienia ustaleń istotnych z perspektywy sporu w niniejszej sprawie oraz wydania rozstrzygnięcia.

Ustalony przez Sąd stan faktyczny był bezsporny, strony nie kwestionowały przeprowadzonych w toku postępowania dowodów, wskazywały na te same okoliczności, a ich stanowiska różniły się jedynie w zakresie zastosowania przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. K. (1) było niezasadne.

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

Z kolei zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. sąd oddala odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia; w przypadku uwzględnienia odwołania sąd zmienia w całości lub w części zaskarżoną decyzję organu rentowego lub zaskarżone orzeczenie wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności i orzeka co do istoty sprawy.

Odwołujący zaskarżył decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 września 2017 r. nr (...). Na podstawie zaskarżonej decyzji organ rentowy odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie uchylecia decyzji z dnia 14 lutego 2017 r. znak: (...), na mocy której stwierdzono, że małżonka odwołującego – K. K. (2) – jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek (odwołującego) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 1 do 30 kwietnia 2009 r., od 1 października 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do nadal.

Odwołujący skarżąc decyzję z dnia 18 września 2017 r. nr (...) podnosił kwestie związane z nieprawidłowym ustaleniem przez ZUS okresu niepodlegania przez zainteresowaną ubezpieczeniom z tytułu współpracy przy prowadzeniu jego działalności gospodarczej, wskazywał też na utrudniony kontakt z organem rentowym i brak możliwości wyjaśnienia sprawy, a ponadto zarzucił, że organ rentowy swoimi działaniami pozbawił zainteresowaną prawa do wyższych świadczeń. Należy jednak w tym miejscu podkreślić,

że powyższe kwestie nie miały w istocie znaczenia dla rozpatrzenia prawidłowości skarżonej decyzji. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności,

jak i merytorycznej zasadności. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem -

w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Postępowanie sądowe zmierza do kontroli prawidłowości lub zasadności zaskarżonej decyzji, a w związku z tym wykluczone jest rozstrzygnięcie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego,

żądań zgłaszanych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r.,

II UK 275/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 stycznia 2018 r.,

III AUa 663/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 marca 2018 r.,

III AUa 2220/17). Tym samym przedmiotem rozważań Sądu, w kontekście treści skarżonej decyzji oraz wniesionego odwołania, było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie uchylecia decyzji z dnia 14 lutego 2017 r.

nr (...), czy też nie.

Zgodnie z art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778) prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej

lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody

lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

Ponadto w myśl art. 83b ust. 1 ww. ustawy jeżeli przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego przewidują wydanie postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, Zakład w tych przypadkach wydaje decyzję. Dodatkowo w myśl

art. 123 powyższej ustawy w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Zgodnie z art. 151 § 1 pkt 1 k.p.a. organ administracji publicznej, o których mowa

w art. 150, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 wydaje decyzję,

w której odmawia uchylecia decyzji dotychczasowej, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b. W myśl art. 145 § 1 i 2 k.p.a.

w sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznawia się postępowanie, jeżeli:

- 1) dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 2) decyzja wydana została w wyniku przestępstwa;
- 3) decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracji publicznej, który podlega wyłączeniu stosownie do art. 24, 25 i 27;
- 4) strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu;
- 5) wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanie organowi, który wydał decyzję;
- 6) decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu;
- 7) zagadnienie wstępne zostało rozstrzygnięte przez właściwy organ lub sąd odmiennie od oceny przyjętej przy wydaniu decyzji (art. 100 § 2);
- 8) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone lub zmienione.

Z przyczyn określonych w § 1 pkt 1 i 2 postępowanie może być wznowione również przed stwierdzeniem sfałszowania dowodu lub popełnienia przestępstwa orzeczeniem sądu lub innego organu, jeżeli sfałszowanie dowodu lub popełnienie przestępstwa jest oczywiste,

a wznowienie postępowania jest niezbędne dla uniknięcia niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego albo poważnej szkody dla interesu społecznego.

Ponadto w myśl art. 145a § 1 k.p.a. i art. 145b § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja, lub gdy zostało wydane orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, zgodnie z ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną.

W kontekście cytowanych wyżej przepisów oraz poglądów orzecznictwa

Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy poprzez wydanie skarżonej decyzji nie dopuścił się żadnych uchybień formalnych ani materialnych. W bezspornym stanie faktycznym sprawy organ rentowy wszczął postępowanie

wyjaśniające w przedmiocie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowaną K. K. (2) z tytułu współpracy z odwołującym, prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) K. K. (1) w O., w okresach od 1 do 30 kwietnia 2009 r.,

od 1 października 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do nadal. Przyczyną wszczęcia postępowania przez organ rentowy było ustalenie, że płatnik składek nie dopełnił formalności w zakresie prawidłowego zgłoszenia zainteresowanej do ubezpieczeń oraz ustalenie, że w ww. okresach K. K. (2) była zatrudniona na umowie o pracę. Konsekwencją przeprowadzonego przez ZUS postępowania było wydanie decyzji z dnia

14 lutego 2017 r. nr (...), w której stwierdzono, że zainteresowana nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 1 do 30 kwietnia 2009 r., od 1 października

2009 r. do 29 czerwca 2010 r. oraz od 1 września 2010 r. do nadal. W uzasadnieniu

ww. decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 9 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, że w czasie współpracy z odwołującym K. K. (2) była jednocześnie zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia podstawie umów o pracę w okresie od 1 września 2008 r. do nadal oraz od 1 listopada 2009 r. do 29 czerwca 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 8 sierpnia 2012 r. Powyższa decyzja, po doręczeniu jej odpisu K. K. (1) i K. K. (2) w dniu 16 lutym 2017 r., stała się prawomocna w dniu 17 marca 2017 r.

We wniosku odwołującego, który złożono w ZUS (...) Oddział w W. w dniu

18 lipca 2017 r. nie wskazano żadnych okoliczności, które spełniałyby cechy określone

w art. 83a u.s.u.s. bądź wymienionych wyżej przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego i które mogłyby przemawiać za uchyleniem przez organ rentowy decyzji

z dnia 14 lutego 2017 r. Z kolei przywołane w treści odwołania twierdzenia K. K. (1) w zakresie opóźnień wywołanych kontrolami ZUS i mającymi z tego faktu wynikać opóźnieniami w przekazywaniu dokumentacji rozliczeniowej nie zostały potwierdzone żadnymi dowodami, podobnie jak powoływana przez niego okoliczność blokowania rozliczeń środków przekazanych organowi rentowemu.

Z brzmienia art. 83 a ust. 1 i 3 wynika, że przewidziany w tym przepisie tryb postępowania uzależniony jest od tego, czy pierwotna decyzja organu rentowego została zaskarżona, czy też nie. W sytuacji, gdy strona złożyła odwołanie od decyzji, organ rentowy - na podstawie nowych dowodów lub okoliczności istniejących jeszcze przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo lub zobowiązanie - może we własnym zakresie wydać decyzję przyznającą prawo lub określającą zobowiązanie, jeśli jest to korzystne dla ubezpieczonego, bądź wystąpić do sądu z wnioskiem o wznowienie postępowania.

W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony nie wniósł odwołania od pierwotnej decyzji ZUS

z dnia 14 grudnia 2017 r., na mocy której organ rentowy stwierdził, że zainteresowana nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność wraz z odwołującym. Brak było zatem podstaw do wszczęcia postępowania w trybie art. 83a ust. 1 u. u.s.u.s. Z kolei, decyzje ostateczne ZUS, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez organ rentowy uchylone, zmienione lub unieważnione wyłącznie z urzędu, a nie na wniosek strony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2003 r., (...) 18/02).

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy oddalił odwołanie K. K. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 września 2017 r. nr (...) jako niezasadne, o czym orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć odwołującemu z pouczeniem o przysługujących środkach zaskarżenia.

K.S.